

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และเสนอแนะ

ปัญหาของการวิจัยคือ ปัญหาการเรียนและการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้ต้องการศึกษาปัญหาการเรียนและการสอนวิชาสังคมศึกษา ในสถาบันฝึกหัดครู ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรมการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร บรรยากาศและสภาพสิ่งแวดล้อม การวัดผลการสอน เพื่อต้องการทราบปัญหา และเปรียบเทียบ ปัญหาระหว่างสถาบันฝึกหัดครูในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างมา จากวิทยาลัยครูทุกแห่งในประเทศไทยที่ทำการสอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ชั้นสูง รวม 25 แห่ง เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษา 240 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาสังคมศึกษาวิชาเอก หรือวิชาโทรวม 500 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นโดยอาศัยเพื่อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ได้จากหลักสูตร แนวการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ และที่ได้จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาสังคมศึกษา หนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ และบทความต่าง ๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอน วิชาสังคมศึกษาในระดับดังกล่าว เพื่อทราบข้อเท็จจริงจากประสบการณ์การสอนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนั้นไปทดสอบกับนักศึกษาวิทยาลัยครูธนบุรี 20 คน เพื่อหาข้อบกพร่องมาปรับปรุง ส่วนแบบสอบถามของอาจารย์ได้นำไปทดสอบ วิทยาลัยครูนครสวรรค์ 2 คน และวิทยาลัยครูธนบุรี 2 คน แล้วนำมาปรับปรุงเช่นเดียวกัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังตัวอย่างประชากร โดยทางไปรษณีย์จำนวน 740 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับมา 605 ฉบับ เป็นคำตอบที่ได้จาก อาจารย์ 188 ฉบับ หรือร้อยละ 78.33 และจากนักศึกษา 417 ฉบับ หรือร้อยละ 83.40 ล้วนเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และใช้ได้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยคิดคำตอบเป็นอัตรา ร้อยละของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด และเสนอในรูปแบบตาราง

สรุปผลของการวิจัยและอภิปราย

1. เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษา

1.1 อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทุกภาครวมกันนี้มีจำนวน 98 คน หรือร้อยละ 46.80 เป็นอาจารย์หญิง และ 80 คน หรือร้อยละ 42.55 เป็นอาจารย์ชายอายุของอาจารย์ สูงสุด 46 ปี และต่ำสุด 20 ปี มีอายุเฉลี่ย 30.09 ปี คุณวุฒิของอาจารย์ จำนวน 130 คน หรือร้อยละ 69.15 มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 28 คน หรือร้อยละ 14.90 มีวุฒิปริญญาโท ที่ไม่แจງวุฒิมี่ 21 คน หรือร้อยละ 11.17

เกี่ยวกับการสอนมีอาจารย์สอนมาแล้วตั้งแต่ไม่ถึงปี จนถึง 20 ปีสูงสุด ในสัปดาห์ หนึ่งอาจารย์จำนวน 110 คน คือ ร้อยละ 58.51 ทำการสอนอยู่ในระหว่าง 11-15 ชั่วโมง อาจารย์กลุ่มใหญ่สอนวิชาสังคมศึกษาควยใจรัก หรือได้รับการฝึกฝนมาทางค่านนี้โดยตรง มี อาจารย์บางกลุ่มคือ จำนวน 16 คน ร้อยละ 8.51 ไม่ชอบสอนสังคมศึกษาเพราะต้องเตรียม ตัวการสอนมาก

งานพิเศษของอาจารย์เป็นค่านควบคุมมารยาท นักศึกษาหรือเป็นอาจารย์ปกครอง และช่วยงานค่านกิจกรรมนักศึกษา

รายได้ของอาจารย์มีพอใช้เป็น ส่วนใหญ่ รายได้พิเศษจำนวน 126 คน หรือร้อยละ 67.02 สอนพิเศษที่วิทยาลัย

1.2 ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรสังคมศึกษา อาจารย์ร้อยละ 60.10 บอกว่า หลักสูตรและเวลาเรียนไม่สมดุลกัน มีร้อยละ 52.65 บอกว่ามีเนื้อหามากเกินไปจนกว่าที่จะจัด

กิจกรรมที่เหมาะสมได้ ร้อยละ 65.42 ไม่มีส่วนรวมในการทำประมวลการสอน และร้อยละ 69.36 บอกว่า ต้องการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอน อาจารย์ร้อยละ 50.53 เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการทำประมวลการสอนช่วยให้เกิดผลดีแก่การสอนและมีโอกาสของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน อาจารย์ส่วนมากคือ ร้อยละ 73.93 ใช้ประมวลการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ อาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัยจำนวนหนึ่งคือร้อยละ 69.60 เห็นว่าหัวหน้าสายสังคมศึกษาควรเป็นผู้ดำเนินการสอนวิชาสังคมศึกษา และกิจกรรมเกี่ยวกับการสอนสังคมศึกษา

1.3 วิธีการสอนที่อาจารย์เลือกใช้สอน อาจารย์กลุ่มใหญ่ ร้อยละ 58.51

เลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ประสงค์ของวิชาสังคมศึกษา โดยเฉพาะภาคกลางมีอาจารย์ร้อยละ 65.06 ใช้วิธีตั้งถาวร ส่วนในภูมิภาคเช่นภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคใต้ อาจารย์จำนวนมากกล่าวถึง เด็ดข้อตายตัวและความพร้อมของนักศึกษา ก่อนทำการสอนเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายและการเตรียมการสอน อาจารย์ในภูมิภาคคือ ร้อยละ 69.68 บอกว่าได้กระทำก่อนสอนเป็นอย่างที่ทุกครั้ง

1.4 ทักษะและนิสัยที่อาจารย์สร้างให้แก่เด็กศึกษา ได้แก่ ในนักศึกษา

รู้จักหาความรู้อยู่เสมอ ให้เป็นผู้มีเหตุผลและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักสังเกต พิจารณา รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ตาม และรู้จักความเป็นประชาธิปไตยตามลำดับ อาจารย์ร้อยละ 81.38 จะสร้างทักษะและนิสัยที่ดีโดยการสอดแทรกในบทเรียนทุกครั้งที่มีโอกาสจะสอนได้ ส่วนปัญหาในขณะนี้ อาจารย์ร้อยละ 49.46 บอกว่าไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักศึกษา เพราะต้องใช้เวลาานาน

1.5 สำหรับการดำเนินการสอนสังคมศึกษาอาจารย์ผู้สอน ร้อยละ 74.46

บึกหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ส่วนรายละเอียดยกความเอาเอง ร้อยละ 79.25 สอนสังคมศึกษาสัมพันธ์กับภาษาไทย ร้อยละ 48.93 ใช้วิธีอธิบายพร้อมทั้งเรื่องตามหลักสูตรอย่างกว้างขวางแล้วให้นักศึกษาจากเอง ร้อยละ 73.93 โคนแนะนำให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจาก

จากห้องสมุดและแหล่งวิชาการ และติดตามความเคลื่อนไหวทั่วโลกอยู่เสมอ ร้อยละ 78.19 ใ้เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นและซักถามทุกชั่วโมง และร้อยละ 52.65 บอกว่าสภาพห้องเรียนไม่อยู่ในลักษณะที่จะจัดกิจกรรมใดก็ได้

1.6 ความคิดเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอน อาจารย์ร้อยละ 69.14 บอกว่า การใช้อุปกรณ์จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก ส่วนในด้านความจำเป็นในการใช้อุปกรณ์ ร้อยละ 63.82 บอกว่าจำเป็นเป็นบางครั้ง อุปกรณ์ที่ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน ร้อยละ 81.23 ใช้แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ รองลงมา ใช้ ภาพถ่าย ภาพเหมือน ลูกโลก สิ่งพิมพ์ ตามลำดับ อุปกรณ์ในวิทยาลัย อาจารย์ร้อยละ 54.78 บอกว่ามีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการ และร้อยละ 57.97 ใ้รับความสะดวกในการใช้อุปกรณ์จากวิทยาลัยปานกลาง เกี่ยวกับปัญหาการใช้อุปกรณ์ จากร้อยละ 50.00 บอกว่า อุปกรณ์ไม่เพียงพอ อาจารย์ไม่สามารถสร้างอุปกรณ์ใด ร้อยละ 50.00 ไม่มีเวลาเพียงพอ แต่อาจารย์ถึงร้อยละ 82.97 ยังใ้แสดงความคิดเห็นว่า การใช้อุปกรณ์ จะทำให้นักศึกษาสนใจในการเรียนมากขึ้น

1.7 กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่อาจารย์เคยจัด เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษานั้น อาจารย์ร้อยละ 65.95 ใ้ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมประมวลภาพข่าว ภาพวัตถุ ฯลฯ บุคคล ที่ร่วมมือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ร้อยละ 45.40 เป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาสังคมศึกษา และร้อยละ 44.68 เป็นอาจารย์และนักศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความสนใจในการจัดกิจกรรม อาจารย์ร้อยละ 47.87 บอกว่านักศึกษาใ้ความสนใจแต่ไม่มาก และร้อยละ 46.27 บอกว่านักศึกษาใ้ความสนใจมาก สำหรับการประเมินผลการจัดกิจกรรม อาจารย์ร้อยละ 38.82 ใ้ให้นักศึกษาเขียนรายงานส่ง

1.8 เกี่ยวกับหนังสือที่ใช้อ่านประกอบการสอนอาจารย์ร้อยละ 79.24 ใ้ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์และบทความต่าง ๆ รองลงมาใ้หนังสืออ้างอิง และสารคดีต่าง ๆ สำหรับเอกสารจากหน่วยงานราชการ องค์กร รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ความสำคัญ แหล่งในการหาความรู้เพิ่มเติม อาจารย์ร้อยละ 94.11 บอกว่าใ้ห้องสมุดและหนังสือต่าง ๆ และอาจารย์ร้อยละ 66.18 บทความวิทยุ จากโทรทัศน์

1.9 ลักษณะห้องเรียนที่เป็นอุปสรรคต่อการสอน อาจารย์ร้อยละ 46.80 บอกว่าขาดวัสดุ และครุภัณฑ์ประกอบการเรียนการสอน

1.16 อาจารย์ร้อยละ 85.63 มีความต้องการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มความรู้และ
 อาจารย์ร้อยละ 53.72 บอกว่า การศึกษาตอนนั้น ช่วยให้มีปัญหาเกี่ยวกับการสอนเกิดขึ้น
 อาจารย์ร้อยละ 43.08 มีความสนใจและกระตือรือร้นในการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นอยู่
 เสมอ นอกจากนั้น อาจารย์ร้อยละ 90.42 ต้องการให้มีการอบรมครู และนิเทศการศึกษา
 ด้านสังคมศึกษา และอาจารย์ร้อยละ 59.57 ต้องการให้มีการอบรมครู และนิเทศการศึกษา
 ปีละครั้ง ส่วนความต้องการของอาจารย์ที่ต้องการจากการอบรมนี้ ร้อยละ 45.74 ต้องการ
 หาคำความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 43.08 ต้องการปรับปรุงวิธีการสอน ในด้านการสนับสนุนจากผู้บ
 คับบัญชา อาจารย์ร้อยละ 74.46 บอกว่าผู้บังคับบัญชาให้การสนับสนุนวิชาสังคมศึกษาเท่ากับ
 วิชาอื่น อาจารย์ร้อยละ 51.06 ใ้รับการสนับสนุนให้ไปศึกษาต่อทั้งในประเทศ และต่าง
 ประเทศ

1.17 ในการกำหนดวัตถุประสงค์การสอน อาจารย์ร้อยละ 54.25 เห็นว่า
 มีความจำเป็น และต้องกำหนดทุกครั้ง อาจารย์ร้อยละ 36.17 บอกว่า ไม่จำเป็นต้องกำหนด
 ทุกครั้ง ในการเตรียมการสอนในแต่ละครั้ง ร้อยละ 83.51 ใช้แบบเรียน ประกอบการเตรียม
 การสอนนั้น รองลงมา ร้อยละ 81.38 ใช้วารสารทางวิชาการ ในการเตรียมการสอนนี้ อาจารย์
 ร้อยละ 54.25 มีความเข้าใจเอกสารเหล่านั้นโดยตลอด อาจารย์ร้อยละ 35.10 บอกว่า
 เข้าใจเป็นบางเรื่อง ช่วงที่จะสอนสังคมศึกษาให้ใคร่ครวญนั้น ร้อยละ 57.04 บอกว่า เป็นช่วง
 ระยะเวลาเช้า ร้อยละ 34.57 ตอบว่า เป็นช่วงระยะเวลาใดก็ได้

1.18 อุปสรรคเกี่ยวกับการสอนสังคมศึกษา อาจารย์ร้อยละ 40.95 ตอบว่า
 ไม่ได้รับคำวิจารณ์ที่จะทำให้การสอนดีขึ้น อาจารย์ ร้อยละ 72.87 ใ้แสดงความคิดเห็นว่า
 การจัดและปกครองชั้นมีผลต่อการเรียนการสอน เนื่องจากอาจารย์สามารถจัดความประพฤติ
 ที่ก่อกวนและไม่เป็นระเบียบอันก่อให้เกิดผลเสียแก่การสอนได้ นักศึกษาจะวางตัวได้ถูกต้อง
 เหมาะสม และอาจารย์สามารถแบ่งการสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับอุปสรรค
 เกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนของอาจารย์ อาจารย์ร้อยละ 28.62 ใ้รับการฝึกฝนมาก่อน
 สอนไม่เพียงพอที่จะเป็นรากฐานในการสอน รองลงมาคือ ร้อยละ 21.27 ไม่ได้รับความ
 ช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์เพียงพอ

- 1.19 ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาคือ
- ก. ควรมีการผลิตตำราใหม่ ๆ ให้เพียงพอ
 - ✓ ข. ควรมีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา
 - ✓ ค. ควรมีเอกสารเสนอแนะวิธีการสอน และกิจกรรมใหม่ ๆ
 - ✓ ง. ควรเน้นการสอนไปในด้านปฏิบัติ และให้เห็นจริงได้
 - จ. ควรปรับปรุงหลักสูตร ให้เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และประเทศไทยให้มากขึ้นและควรลดเนื้อหาวิชาที่ซ้ำกัน
 - ฉ. ควรมีการอภิปรายทางวิชาการในวิทยาลัยอย่างสม่ำเสมอ
 - ช. อาจารย์ไม่ควรสอนหลายวิชา
 - ซ. ควรวัดผลหลาย ๆ ด้าน ไม่ใช่เฉพาะด้านสติปัญญา
 - ณ. การจัดชั่วโมงสอน ให้อยู่ในระหว่าง 8-12 ชั่วโมง

สรุป

ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วพอสรุปเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ดังนี้

1. หลักสูตรและเวลาเรียนวิชาสังคมศึกษา ไม่สอดคล้องกัน อาจารย์กลุ่มใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำประมวลการสอน
2. ในการสอนเพื่อสร้างนิสัยและทัศนคติ อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักศึกษาได้ เพราะใช้เวลานาน
- ✓ 3. การสอนยังเป็นแบบบรรยาย สลับการซักถาม และให้นักศึกษาทำรายงานเป็นส่วนใหญ่
- ✓ 4. อุปกรณ์ประกอบการสอนในวิทยาลัยมีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการเช่น นิตยสาร วารสาร เอกสารจากสถาบันต่าง ๆ
- ✓ 5. กิจกรรมประกอบการเรียนที่อาจารย์ใช้บ่อยครั้ง คือ ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมภาพข่าว ภาพ วัตถุ ส่วนกิจกรรมประกอบการเรียนค่านอื่น ๆ มีน้อย

6. นักศึกษาขาดความคิดในการวิพากษ์วิจารณ์

7. อาจารย์กลุ่มใหญ่มีความเข้าใจว่า การวัดผลการศึกษาเป็นแนวทางปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นได้ แต่อาจารย์ร้อยละ 34.04 ไม่นับใจว่า ข้อสอบนั้นจะวัดผลได้จริงและถูกต้อง

8. อาจารย์กลุ่มใหญ่ยังขาดการได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ อันจะทำให้การสอนดีขึ้น อาจารย์บางกลุ่มได้รับการฝึกฝนการสอนไม่เพียงพอที่จะเป็นรากฐานในการสอนและไม่ได้รับความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์เพียงพอ

2. เกี่ยวกับนักศึกษา

2.1 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ ร้อยละ 57.79 เป็นหญิง ร้อยละ 27.51 เป็นชาย นักศึกษาอายุน้อยที่สุด 17 ปี อายุสูงสุด 25 ปี อายุเฉลี่ย 15.78 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 และนักศึกษาร้อยละ 54.92 เป็นนักศึกษาชั้นสูง ปีที่ 2.

2.2 พิจารณาจากทุกภาครวมกันแล้ว นักศึกษากลุ่มใหญ่ร้อยละ 80.81 มีความเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ทำให้เป็นคนทันสมัยทุกการณอยู่เสมอ นักศึกษาร้อยละ 55.87 ชอบวิชาประวัติศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 42.44 ชอบวิชาสังคมศึกษาเพราะเห็นว่า เป็นวิชาที่มีประโยชน์สำหรับสาเหตุบางประการที่ทำให้ให้นักศึกษาไม่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 41.72 บอกว่า วิธีการสอนของอาจารย์ไม่น่าสนใจ

2.3 นักศึกษากลุ่มใหญ่ในทุกภาค มีความเห็นพ้องกันว่า สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนสังคมศึกษาจากวิทยาลัยนั้น ร้อยละ 85.37 บอกว่า ใต้เกห้องสมุด

นักศึกษาร้อยละ 87.76 แสดงความคิดเห็นว่า สภาพห้องเรียนมีผลต่อการเรียน การสอน

ในคานเกี่ยวกับเอกสาร และหนังสือสำหรับใช้ในการค้นคว้า นักศึกษาร้อยละ 71.72 บอกว่ายังมีน้อย

นักศึกษาร้อยละ 50.11 มีความรู้สึกว่ ต้องการความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากที่อาจารย์สอน และร้อยละ 81.53 แสดงความคิดเห็นว่า อาจารย์ใ้สอนสังคมศึกษาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นเป็นบางครั้ง

2.4 แหล่งที่นักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม นักศึกษาร้อยละ 92.32 บอกว่า ใ้มาจากหนังสือพิมพ์ วารสาร

นักศึกษากลุ่มใหญ่ คือร้อยละ 68.34 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมประกอบการเรียนในคานทัศนศึกษา รองลงมาร้อยละ 64.02 รวบรวมข่าว ภาพข่าว และภาพบุคคลสำคัญ จากการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนี้ นักศึกษาร้อยละ 79.60 บอกว่า ทำให้ใ้ได้รับความรู้เพิ่มเติม ร้อยละ 64.98 บอกว่าทำให้เขาใจและจำใ้มากขึ้น

สำหรับวิธีการสอนของอาจารย์ นักศึกษาร้อยละ 69.06 บอกว่า อาจารย์สอน โดยใช้แบบเรียนที่ทางวิทยาลัยกำหนด และใช้วัสดุการสอนอื่น ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมกับนักศึกษาในชั้นที่สอน

2.5 คำนอุปกรณการสอน นักศึกษาร้อยละ 85.85 บอกว่า อาจารย์ใช้อุปกรณ์เป็นบางครั้ง นักศึกษากลุ่มใหญ่ คือร้อยละ 86.57 บอกว่าการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนของอาจารย์ ทำให้เขาใจบทเรียนดีขึ้น ทำให้บทเรียนน่าสนใจยิ่งขึ้น อุปกรณ์ที่อาจารย์นำมาใช้มากที่สุด ร้อยละ 95.20 เป็นแผนที่ และนักศึกษากลุ่มใหญ่ร้อยละ 56.35 แสดงความคิดเห็นว่า อุปกรณ์นั้นไม่จำเป็นต่อใจประกอบการสอนทุกครั้ง

2.6 นักศึกษาร้อยละ 79.13 ชอบวิชาสังคมศึกษาเป็นบางวิชา และนักศึกษาใดแสดงความคิดเห็นต่ออาจารย์ผู้สอนดังนี้ ร้อยละ 87.05 บอกว่า อาจารย์มีความรู้ดี

ในคาบช่วงระยะเวลาเรียนนั้น ร้อยละ 78.41 บอกว่า ช่วงระยะตอนเขาจะ ทำให้เรียนวิชาสังคมศึกษาได้ดีที่สุด

2.7 อุปสรรคในการเรียนสังคมศึกษาของนักศึกษา ร้อยละ 57.79 บอกว่าไม่มีแหล่งหาความรู้เพิ่มเติม

เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับสังคมศึกษา นักศึกษาร้อยละ 72.18 แก้ปัญหาด้วยการค้นคว้าหาคำตอบจากหนังสือเอกสารในท้องสมุด รองลงมา ร้อยละ 68.34 ถามอาจารย์ผู้สอน

สภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนสังคมศึกษา นักศึกษาร้อยละ 57.07 บอกว่า มีเสียงรบกวนมาจากภายนอก รองลงมา ร้อยละ 46.76 อาจารย์พูดเร็วเกินไป

2.8 นักศึกษาร้อยละ 60.67 บอกว่า ชั่วโมงเรียนที่กำหนดให้เรียนวิชาสังคมศึกษาในแต่ละภาคนั้น เหมาะสมดีแล้ว

2.9 ลักษณะอาจารย์ผู้สอนสังคมศึกษาที่นักศึกษาต้องการเป็นดังนี้ ร้อยละ 81.53 ต้องการอาจารย์ที่มีวิธีสอนน่าสนใจ อธิบายให้นักศึกษาเข้าใจดี ร้อยละ 80.80 ต้องการอาจารย์ที่เป็นคนรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา ร้อยละ 77.93 ต้องการอาจารย์มีความรู้

2.10 นักศึกษาร้อยละ 91.60 มีความต้องการให้วิทยากรบรรยาย ความรู้เกี่ยวกับสังคมศึกษา และร้อยละ 46.25 บอกว่า การเชิญวิทยากรนั้น จะเป็นที่ ครองก็ได้ ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ที่นาสนใจ

2.11 หนังสือที่นักศึกษาใช้อ่านประกอบวิชาสังคมศึกษานั้น ร้อยละ 73.38 เป็นนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ รองลงมาร้อยละ 69.30 เป็นเอกสารจาก หน่วยงานราชการ องค์การ รัฐบาล หรือสถาบันต่าง ๆ ร้อยละ 68.58 เป็นแบบเรียนวิชา สังคมศึกษาเล่มอื่น ร้อยละ 58.75 เป็นหนังสือสารคดีเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษาและร้อยละ 52.03 เป็นหนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ

2.12 นักศึกษาแสดงความเห็นว่า อาจารย์ร้อยละ 73.62 เก็บคะแนน เฉพาะการสอบทุกครั้ง นักศึกษาร้อยละ 58.51 ต้องการให้อาจารย์ขอสอบแบบปรนัยและ อัตนัยปนกัน ร้อยละ 69.30 บอกว่า อาจารย์ผู้สอนควรออกข้อสอบเอง และร้อยละ 59.47 บอกว่า ขอสอบต้องเป็นข้อสอบที่ทันต่อเหตุการณ์ ร้อยละ 58.99 บอกว่าขอสอบ ควรตรงกันเนื้อหาที่สอน และไม่สับสนวุ่น

2.13 สิ่งที่ต้องปรับปรุง เพื่อให้การเรียนการสอนดีขึ้น นักศึกษาร้อยละ 79.60 ต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของ สังคม ร้อยละ 75.29 ต้องการให้ปรับปรุงวิธีสอนของอาจารย์

3. สรุปปัญหาทั้งหมด

3.1 ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร คือ หลักสูตรและเวลาเรียนไม่สอดคล้องกันมี เนื้อหาวิชามากเกินกว่าจะจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะสมได้ อาจารย์ไม่มีส่วนร่วมในการ ประมวลการสอน นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า หลักสูตรไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

3.2 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการสอน อาจารย์ส่วนมากสร้างนิสัย และทัศนคติที่ดี คนควารูจักการมีเหตุมีผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์รู้จักสังเกต และพิจารณา ปัญหาด้วยตนเอง รู้จักวิพากษ์วิจารณ์คำถาม รวมทั้งความเป็นประชาธิปไตยได้ แต่ไม่สามารถ ติดตามพัฒนาการของนักศึกษาได้

3.3 การดำเนินการสอน อาจารย์ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นบางครั้ง อุปกรณ์ที่ใ้มากที่สุด คือ แผนที่ แผนภูมิ แต่อุป้สรรคที่สำคัญคือ วิทยาลัยมีอุปกรณ์น้อย ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ อาจารย์ไม่สามารถสร้างอุปกรณ์ได้เพราะไม่มีเวลาเพียงพอ ทั้งที่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่า การใ้อุปกรณ์ทำให้นักศึกษาสนใจในการเรียนมากขึ้น

3.4 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา กิจกรรมนำมาจัดมากที่สุดคือ ใ้ให้นักศึกษารวบรวมประมวลข่าว ภาพข่าว ภาพวัตถุ และอื่น ๆ กิจกรรมในคานอื่น ๆ ยังจัดทำกันน้อย

3.5 บรรยากาศในการเรียนและการสอน ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของเสียงรบกวนจากภายนอก ไม่มีวัสดุครุภัณฑ์ประกอบการเรียนและการสอนเพียงพอแก่ความต้องการส่วนความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษายู่ในระดับดี

3.6 ปัญหาแหล่งแสวงหาความรู้เพิ่มเติมของอาจารย์และนักศึกษา ได้แก่ ภาควิชาแหล่งสำหรับการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมมาก ส่วนใหญ่จะคนควาจากห้องสมุด แต่ก็มีหนังสือ เอกสาร สำหรับการคนควานอยไม่เพียงพอ

3.7 นักศึกษาซึ่งสร้างปัญหาในการสอนใ้แก่อาจารย์ คือนักศึกษาขาดความคิดในการวิพากษ์วิจารณ์ ส่วนปัญหาการเรียนที่เกิดแก่นิสิตคือ วิธีการสอนของอาจารย์ไม่น่าสนใจ และอาจารย์พูดเร็วเกินไป

ลักษณะนักศึกษาที่อาจารย์คาดว่า จะเรียนสังคมศึกษาได้คือนั้น คือความขยันหมั่นเพียร ความสามารถในการคิดโดยอยมีเหตุผล และการชอบคนควาเกี่ยวกับความจริงต่างๆ

ส่วนลักษณะอาจารย์ที่นักศึกษาชอบคือ อาจารย์ที่มีวิธีสอนไม่น่าเบื่อสามารถอธิบายใ้ให้นักศึกษาเข้าใจดี รั้ฟังความคิดเห็นของนักศึกษา และมีความรู้ดี

3.8 ในการวัดผล อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นพ้องกันว่า ขอสอบที่ใ้ใช้ในการทดสอบนั้น ควรเป็นแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อไปว่า อาจารย์ผู้สอน ควรเป็นผู้ออกขอสอบเอง และมีการทดสอบอย่างสม่ำเสมอ ส่วนทางคานอาจารย์นั้น มีถึงร้อยละ 34.04 ที่ไม่มีความแน่ใจว่า ขอสอบนั้นจะวัดผลได้จริงและถูกต้อง

3.9 อาจารย์กลุ่มใหญ่ของการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และต้องการให้มีการอบรม หรือนิเทศการศึกษาทางคานส์คมศึกษา ต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น มีความคิดเห็นนี้ใกล้เคียงกันกับนักศึกษาที่ไคแสดงความคิดเห็นว่า ควรให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอนมากที่สุด มีจำนวนมากถึง 178 คน คิดเป็นร้อยละ 94.14 รองลงมาอาจารย์ต้องการให้ปรับปรุงหนังสือแบบเรียน วิธีสอน และอุปกรณ์ตามลำดับ

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและประมวลการสอน กรมการฝึกหัดครู ควรจัดให้มีการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนสังคัมศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เพื่อรวบรวมปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร ประมวลการสอน ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆ ที่มีผลต่อการเรียนการสอน และนำมาแก้ไขปรับปรุง

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนและการสอน อาจารย์ส่วนมากสอนด้วยวิธีการบรรยาย เพราะเนื้อหาวิชามาก การสอนด้วยวิธีอื่น ทำให้สอนไม่ทันหลักสูตร การแก้ปัญหาต้องอยู่ที่คณะกรรมการผู้กำหนดวางหลักสูตร กำหนดหัวข้อวิชาของแต่ละวิชาให้ชัดเจน มีเนื้อหาวิชาอันนอยที่สุด และควร เน้นผลจากการสอนมาในรูปพฤติกรรม แทนที่จะเป็นในคานเนื้อหาแต่เพียงอย่างเดียว

4.3 ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ กรมการฝึกหัดครูควรเพ่งเล็งงบประมาณในคานการทำ การซื้ออุปกรณ์ประกอบการเรียนให้เพียงพอกับความต้องการ หรือในแต่ละวิทยาลัย ควรมีแผนกโสตทัศนศึกษาโดยเฉพาะ เพื่อบริการคานอุปกรณ์แก่อาจารย์ที่ต้องการ

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับกิจกรรมประกอบการสอน ถ้าเป็นไปได้ อาจารย์ผู้สอนควรใช้กิจกรรมประกอบการสอนหลายๆ แบบ เพื่อให้ให้นักศึกษาพบความแปลกใหม่ในการเรียนอยู่เสมอ และเกิดความสนใจในการเรียน

4.5 ปัญหาคานบรรยากาศในห้องเรียน ทางวิทยาลัยจะต้องคานึงถึงสภาพต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนและการสอน ให้ความสนใจกับปัญหาต่างๆ เช่น เสียงรบกวนจากภายนอก วัสดุครุภัณฑ์สำหรับใช้ในการเรียนและการสอน แลหาวิธีแก้ไขปรับปรุง

4.6 วิทยาลัยควรเพิ่มแหล่งหาความรู้เพิ่มเติมให้เพียงพอกับความต้องการของอาจารย์และนักศึกษา เช่น ห้องสมุดควรมีหนังสือมากชุด ควรมีห้องสังคมศึกษา ชุมมุดังคมศึกษาเป็นต้น

4.7 การสอนของอาจารย์ ควรมีการแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอนกันบ้างในบางครั้ง เพื่อเสนอแนะแก่เพื่อนอาจารย์ด้วยกัน แลวนำมาปรับปรุงการสอนให้น่าสนใจขึ้น

✓ 4.8 ควรเชิญวิทยากรมาแนะนำเทคนิคการสอนต่างๆ โดยเฉพาะวิธีการวัดผล เพื่อให้ความรู้กับอาจารย์บางกลุ่ม ที่ยังไม่เข้าใจในหลักการสอนและการวัดผลดีพอ

4.9 วิทยาลัยควรจัดสัมมนาในค่านปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนสังคมศึกษาปีละครั้งเป็นอย่างน้อย เพื่อได้ทราบถึงปัญหาและวิธีแก้ไขโดยเฉพาะค่านหลักสูตร ประมวลการสอน แบบเรียน วิธีสอนและอุปกรณ์ ซึ่งอาจารย์และนักศึกษจำนวนมากต้องการให้มีการปรับปรุง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรและประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอนสังคมศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับต้น
3. ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรประมวลการสอนสังคมศึกษาในระดับ ปกศ.
 ๒
 ๓
 ๔
 ๕
 ๖
 ๗
 ๘
 ๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐
๓. ควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรประมวลการสอนสังคมศึกษาในระดับ ปกศ.
 ๒
 ๓
 ๔
 ๕
 ๖
 ๗
 ๘
 ๙
 ๑๐
 ๑๑
 ๑๒
 ๑๓
 ๑๔
 ๑๕
 ๑๖
 ๑๗
 ๑๘
 ๑๙
 ๒๐
 ๒๑
 ๒๒
 ๒๓
 ๒๔
 ๒๕
 ๒๖
 ๒๗
 ๒๘
 ๒๙
 ๓๐
 ๓๑
 ๓๒
 ๓๓
 ๓๔
 ๓๕
 ๓๖
 ๓๗
 ๓๘
 ๓๙
 ๔๐
 ๔๑
 ๔๒
 ๔๓
 ๔๔
 ๔๕
 ๔๖
 ๔๗
 ๔๘
 ๔๙
 ๕๐
 ๕๑
 ๕๒
 ๕๓
 ๕๔
 ๕๕
 ๕๖
 ๕๗
 ๕๘
 ๕๙
 ๖๐
 ๖๑
 ๖๒
 ๖๓
 ๖๔
 ๖๕
 ๖๖
 ๖๗
 ๖๘
 ๖๙
 ๗๐
 ๗๑
 ๗๒
 ๗๓
 ๗๔
 ๗๕
 ๗๖
 ๗๗
 ๗๘
 ๗๙
 ๘๐
 ๘๑
 ๘๒
 ๘๓
 ๘๔
 ๘๕
 ๘๖
 ๘๗
 ๘๘
 ๘๙
 ๙๐
 ๙๑
 ๙๒
 ๙๓
 ๙๔
 ๙๕
 ๙๖
 ๙๗
 ๙๘
 ๙๙
 ๑๐๐
๔. ควรมีการวิเคราะห์เป้าหมายของการสอนสังคมศึกษาแก่นิสิตนักศึกษาฝึกหัดครูในระดับต่างๆ

5. ควรมีการทดลองวิธีสอนแบบต่างๆ ในห้องเรียน เพื่อค้นหาวิธีการสอน
การเรียนสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพและน่าสนใจ